

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра загальної та соціальної психології

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ДІАГНОСТИКА
ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
підготовки спеціаліста
напряму 7.03010201 – «Психологія»

Луцьк – 2013

УДК 159.98(073)
ББК 88.492р30

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 2 від 16 жовтня)

Рецензенти:

Іванашко О. Є. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогічної та вікової психології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;

Кульчицька А.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної та соціальної психології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Мудрик А. Б.

Соціально-психологічна діагностика : програма нормативної навчальної дисципліни підготовки бакалавра напрямку 7.03010201 – «Психологія». / Алла Богданівна Мудрик. – Луцьк : Вежа-Друк, 2013. – 16 с.

С 69 В навчально-методичному виданні детально описані мета та завдання навчальної дисципліни, пропонується інформаційний обсяг навчальної дисципліни, форма підсумкового контролю успішності навчання, методи та засоби діагностики успішності навчання, перелік літературних джерел, рекомендованих для опрацювання.

Рекомендовано студентам напрямку підготовки 0301 Соціально-політичні науки спеціальності 7.03010201 – «Психологія».

УДК 159.98(073)
ББК 88.492р30
С 69

© Мудрик А.Б., 2013.
© Східноєвропейський національний
Університет імені Лесі Українки, 2013

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.....	7
Форма підсумкового контролю успішності навчання.....	11
Методи та засоби діагностики успішності навчання.....	11
Список джерел.....	12

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Соціально-психологічна діагностика» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ОКР «спеціаліст» за напрямом підготовки – 0301 Соціально-політичні науки, спеціальністю 7.03010201 – «Психологія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є структура, функції та основні категорії соціально-психологічної діагностики; методи сучасної соціально-психологічної діагностики та їх класифікація.

Міждисциплінарні зв'язки. Курс «Соціально-психологічна діагностика» вивчається на основі оволодіння основами загальної та соціальної психології та має міждисциплінарні зв'язки з такими дисциплінами: «Соціальна психологія», «Загальна психологія», «Психодіагностика», «Математичні методи в психології», «Експериментальна психологія», «Психологія управління», «Психологія менеджменту», «Організаційна психологія», «Політична психологія» та ін.

Програма навчальної дисципліни складається з двох **змістових модулів**, які відображають логічну послідовність оптимального засвоєння фундаментальних знань з курсу «Соціально-психологічна діагностика».

Змістовий модуль 1. «Соціально-психологічна діагностика як наука» розкриває такі ключові теми курсу як: як галузь психологічної науки, її історія виникнення та становлення, зв'язок з іншими науками; область і предмет дослідження; структура, функції та основні категорії соціально-психологічної діагностики; методи сучасної соціально-психологічної діагностики та їх класифікація.

Змістовий модуль 1. «Соціально-психологічна діагностика як практична діяльність» розкриває такі ключові теми як: соціально-психологічна діагностика у сфері управління, бізнесу, організації;

особливості здійснення соціально-психологічної діагностики з проблем ринку, маркетингу; соціально-психологічна діагностика з проблем сім'ї та шлюбу; соціально-психологічна діагностика в політиці; соціально-психологічна діагностика в сфері реклами, PR-технологій та у сфері налагодження міжкультурної взаємодії.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Соціально-психологічна діагностика» є: оволодіння психологічними знаннями щодо основних принципів та інструментів соціально-психологічного дослідження, формування у студентів комплексу спеціальних знань та практичних умінь у галузі соціально-психологічної діагностики.

Курс надає студентам можливість отримати комплекс спеціальних теоретичних знань у галузі соціально-психологічної діагностики та оволодіти практичними навичками проведення соціально-психологічних досліджень з використанням основних методів цієї дисципліни.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціально-психологічна діагностика» є:

- створити цілісне уявлення про процес соціально-психологічної діагностики, його зміст, принципи та технології;
- забезпечити тісний зв'язок теоретичного та практичного матеріалу;
- сформувати початковий досвід та професійну позицію фахівця щодо діагностичної діяльності психолога;
- сприяти формуванню професійної компетентності майбутнього фахівця в сфері соціально-психологічної діагностики.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- етапи становлення соціально-психологічної діагностики;
- сучасний стан соціально-психологічної діагностики;
- основний категоріально-понятійний апарат дисципліни;
- сферу застосування різних методів психодіагностики;
- загальну характеристику методів психодіагностики;
- види психодіагностичних методів;
- рекомендації щодо складання комплексу методик;
- соціально-етичні вимоги до проведення соціально-психологічних досліджень;
- основні принципи наукового обґрунтування психодіагностичних методик;

вміти :

- застосовувати методи наукової та практичної соціально-психологічної діагностики;
- організовувати та проводити дослідження;
- здійснювати аналіз та інтерпретацію отриманих результатів;
- презентувати результати соціально-психологічних досліджень;
- надавати рекомендації за результатами психодіагностики.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин / 5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Соціально-психологічна діагностика як наука

Тема 1. *Етапи становлення соціально-психологічної діагностики. Соціально-психологічна діагностика як наука та практична діяльність*

Соціально-історичний контекст становлення прикладної соціальної психології.

Предмет соціально-психологічної діагностики. Зв'язок соціально-психологічної науки з іншими науками.

Розвиток соціально-психологічної діагностики як науки. Основні тенденції розвитку діагностики у 30-40 рр ХХ століття.

Розвиток соціально-психологічної діагностики у 50-60 рр ХХ ст.

Особливості розвитку науки у 70-90 рр ХХ ст.

Тенденції та перспективи розвитку соціально-психологічної діагностики на сучасному етапі.

Тема 2. *Класифікація та характеристика методів соціально-психологічної діагностики*

Проблема вибору психодіагностичних засобів.

Принципи побудови класифікації психодіагностичних методик. Види класифікації психодіагностичних методів дослідження.

Діагностичні можливості опитувальників. Тестологія як основа психологічної діагностики. Види опитувальників. Діагностичні можливості та обмеження тестів.

Діагностичні можливості спостереження. Види спостереження. Помилки спостереження.

Діагностичні можливості бесіди. Комунікативні бар'єри. Соціально-психологічні умови ведення інтерв'ю.

Соціально-психологічні особливості та етапи розробки анкет та їх використання в процесі соціально-психологічної діагностики. Вимоги до формулювання питань анкети.

Фокус-група як якісний метод соціально-психологічного дослідження.

Моделювання як метод соціально-психологічної діагностики.

Змістовний модуль II

Соціально-психологічна діагностика як практична діяльність

Тема 3. Соціально-психологічна діагностика в управлінській діяльності

Розширення соціальної бази впливу як основна тенденція в практичній роботі психолога з організаціями.

Основні форми практичної роботи психолога з мезагрупами в контексті міжособистісних відносин.

Соціально-психологічна діагностика у сфері управління.

Стратегії роботи психолога в організації.

Процес кадрової діагностики та її етапи.

Причини звернення за допомогою до менеджера по персоналу.

Парадигми кадрового консультування. Етапи кадрового консультування.

Соціально-психологічна діагностика з питань формування чи оптимізації соціально-психологічного клімату в організації: методи та методики вивчення соціально-психологічного клімату, психологічне обстеження персоналу та керівництва організації. Надання психологічної допомоги персоналу з метою підвищення їх психологічної компетентності; згуртування колективу; забезпечення ціннісно-орієнтаційної єдності колективу.

Психологічна діагностика з проблем підбору кадрів. Діагностика персоналу, формування рекомендацій з підбору кадрів з врахуванням

специфіки професійної діяльності. Соціально-психологічна діагностика з питань оптимізації ділового спілкування та розвитку комунікативних умінь персоналу. Використання групових методів психологічної допомоги в організаціях.

Соціально-психологічна діагностика з проблем профілактики та вирішення конфліктних ситуацій. Діагностика стилів поведінки у конфліктних ситуаціях. Соціально-психологічний аналіз конфліктів, формулювання рекомендацій, посередництво у конфліктах. Консультування з проблем оптимізації стилю управління.

Тема 4. Соціально-психологічна діагностика з проблем ринку, маркетингу

Маркетингове мислення.

Маркетингова стратегія.

Маркетинг психологічних послуг.

Психологічний аналіз маркетингу як комплексної системи організації і збуту продукції, що орієнтована на задоволення потреб конкретних споживачів. Збір психологічної інформації про клієнтів.

Клієнт центрований маркетинг.

Тема 5. Соціально-психологічна діагностика в сфері реклами, PR-технологій

Соціально-психологічна діагностика у сфері реклами.

Психологія реклами.

Ефективність реклами.

Мотиваційні дослідження. Образ марки.

Діяльність психолога по організації рекламної кампанії. Застосування знань з психології у сфері дослідження з питань реклами. Участь психолога у процесі підготовки реклами. Технологія фокус-групи у рекламному бізнесі.

Тема 6. Соціально-психологічна діагностика в політиці

Специфіка особистості політика і його ставлення до психолога.

Основні напрямки діяльності психолога в політиці: участь у розробці і прийнятті рішень; аналіз динаміки суспільної думки та шляхи впливу на установки та настрої людей (аналіз і прогноз на основі даних інтерв'ю, опитувань, фокус-груп тощо); оптимізація образу влади чи політичної структури; створення психологічних портретів опонентів та політичних партнерів; участь у подоланні та профілактиці конфліктних ситуацій; консультації по проведенню переговорів та налагодженню контактів.

Проблема ефективності психологічного консультування у сфері політики.

Тема 7. Соціально-психологічна діагностика з проблем сім'ї та шлюбу

Основні завдання соціально-психологічної діагностики з проблем сім'ї і шлюбу.

Типові проблеми сім'ї, що вимагають психологічного дослідження: хвороба одного із членів сім'ї, конфлікти в сім'ї, проблема подружньої зради та психологія ревнощів, кризові періоди подружнього життя тощо.

Характеристика методів та методик, що використовуються у процесі соціально-психологічної діагностики з питань сім'ї і шлюбу.

Тема 8. Соціально-психологічна діагностика у сфері налагодження міжкультурної взаємодії

Психологічні проблеми адаптації до нової культури. Проблема міжкультурної адаптації.

Міжкультурна адаптація та пристосування до нової культури.

Процес міжкультурної адаптації з точки зору соціального психолога.

Міжкультурна взаємодія. Чинники ефективної міжкультурної взаємодії.

«Культурний шок».

Ізоморфні атрибуції.

«Культурний асимілятор», його завдання та етапи.

Соціально-психологічна діагностика проблем адаптації до нової культури. Використання навчальних програм при підготовці до міжкультурної взаємодії.

3. Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит.

4. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Контроль за видами діяльності студентів здійснюється шляхом поточного оцінювання знань, виконанням ІНДЗ та результатами модульних контрольних робіт після засвоєння ними першого, а потім другого змістових модулів.

5. Список джерел

1. Алешина Ю. Е. Социально-психологические методы исследования супружеских отношений. / Ю. Е. Алешина – М., 1987. – 152 с.
2. Альманах психологических тестов. – М. : «КСП», 1996 – 400с.
3. Анастаси А., Урбина С. Психологическое тестирование. / А. Анастаси, С. Урбина. – СПб. : Питер, 2001. – 688 с.
4. Бурлачук Л. Ф. Введение в проективную психологию. / Л. Ф. Бурлачук – К.: Ника Центр. 1997. – 128 с. (Серия «Новейшая психология» Вып. 3).
5. Бурлачук Л. Ф. Исследование личности в клинической психологии. / Л. Ф. Бурлачук – К. : Вища школа, 1979. – 175 с.
6. Бурлачук Л. Ф. Психодиагностика личности. / Л. Ф. Бурлачук – К. : Здоровье, 1989. – 168 с.
7. Бурлачук Л. Ф. Психодиагностика. / Л. Ф. Бурлачук – СПб. : Питер, 2006. – 352 с.
8. Бурлачук Л. Ф., Морозов С. М. Словарь-справочник по психодиагностике. / Л. Ф. Бурлачук, С. М. Морозов – СПб. : Питер, 2000. – 528 с.
9. Введение в практическую социальную психологию / Под ред. Ю. М. Жукова, Л. А. Петровской, О. В. Соловьевой. – 3-е, исправленное изд. М. : Смысл, 1999. – 377 с
10. Казмиренко В. П. Социальная психология организаций : [монографія] / В. П. Казмиренко. – К. : МЗУУП, 1993. – 384 с.
11. Козлов Н. И. Лучшие психологические игры и упражнения. / Н. И. Козлов. – Екатеринбург : Издательство АРД ЛТД, 1997. – 144 с.

12. Коломинский Я. Л. Психология взаимоотношений в малых группах (общие и возрастные особенности) / Я. Л. Коломинский: Учеб. пособие. – 2-е изд., доп. – Мн. : ТетраСистемс, 2000. – 432 с.
13. Лучшие психологические тесты для профотбора и профориентации. Описание и руководство к использованию. / Под ред. А. В. Кудряшова. Петрозаводск. Изд-во “Петроком”. – 1992. – 318с.
14. Метод портретных выборов. Адаптированный тест восьми влечений Сонди. Практическое руководство / Под ред. Л. Н. Собчик. – М. : Институт прикладной психологии РФ. 1993. – 135 с.
15. Пашукова Т. І, Допіра А. І., Дьяконов Г. В. Практикум із загальної психології / під ред. Т. І. Пашукової. – К. : Либідь, 2006. – 536 с.
16. Поліщук С. А. Методичний довідник з психодіагностики: навчально-методичний посібник. / С. А. Поліщук – Суми : ВТД «Університетська книга», 2009. – 442 с.
17. Практикум з психодіагностики / Укладачі: Музика О. О., Остринська В. М., Остринський В. В. – Житомир, 1999. – 168 с.
18. Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии: Учеб. пособие/В. Д. Балин, В. К. Гайда, В. К. Гербачевский и др.// Под общей ред. А. А. Крылова, С .А. Маничева. – СПб. : Издательство «Питер», 2000. – 560 с.
19. Практикум по психологии состояний: Учебное пособие / Под ред. проф. А. О. Прохорова. – Спб. : Речь, 2004. – 480 с.
20. Практическая психодиагностика. Методики и тесты. Учебное пособие. – Самара : Издательский дом «Бахрах», 1998. – 672 с.
21. Психология личности: тесты, опросники, методики / Авторы-составители: Н. В. Киршева, Н. В. Рябчикова. – М. : Геликон, 1995. – 236с.
22. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога в образовании / Е.И. Рогов. Учебное пособие. – М. : ВЛАДОС, 1996. – 288 с.

23. Сидоренко Е. В. Методы математической обработки в психологии. / Е. В. Сидоренко. – СПб. : ООО «Речь», 2004. – 350 с.

24. Фетискин Н. П. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп / Н. П. Фетискин, В. В. Козлов, Г. М. Мануйлов. – М. : Изд-во ин-та психотерапии, 2005. – 490 с.

ДЛЯ НОТАТОК

Навчально-методичне видання

Алла Богданівна Мудрик

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ДІАГНОСТИКА :
ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
підготовки спеціаліста
напряму 7.03010201 – «Психологія»

Друкується в авторській редакції

Формат 60x84 1/16. Папір офс. Гарн. Таймс. Друк цифровий.
Обсяг 0,64 ум. друк.арк., 0,9 обл.-вид.арк. Тираж 100 пр.
Зам. 1247. Видавець і виготовлювач – Вежа-Друк
(м. Луцьк, вул. Бойка, 1, тел. 29-90-65)
Свідоцтво Держ. комітету телебачення і радіомовлення України
ДК № 4039 від 08.04.2011 р.